

خبرایات

واقعیت‌های نادیده‌گرفته‌شده

جواد طوسی

● بخشی از اعتبار جشنواره فیلم فجر به انتخاب درست و هوشمندانه و کارشناسانه ترکیب داوران بخش‌های مختلف آن مربوط می‌شود. هرچقدر داوران منتخب درک عمیق‌تری از سینما داشته باشند عدالت در ارزیابی آثار راه‌یافته منطق بیشتری پیدا می‌کند. جدا از دوره‌های اول جشنواره فیلم فجر که سمت و مسئولیت جایگزین تخصص شده بود، رفته‌رفته این جشنواره خودش را پیدا کرد و در انتخاب داوران به تخصص و شناخت سینما بها داده شد. اما نکته‌ای که بی‌سیلنگی دبیر و سیاست‌گذاران جشنواره را نشان می‌دهد، نادیده‌گرفتن جامعه منتقدان در میان داوران اغلب دوره‌هاست. البته استثناها و موارد معدودی در بعضی دوره‌ها وجود داشته که خود نگارنده یکی از آنها به شمار می‌آید که تاکنون سه دوره، یکی از داوران بخش مسابقه سینمای ایران (سودای سیمِرخ) بوده است. پس از این جهت لازم می‌دانم که رسم ادب و حرمت را بجا آورم، اما آیا واقعا ما با قطع‌المنتقد روبه‌رو بوده و هستیم؟ و افراد شناخته‌شده و صاحب‌نظر و باتجربه در این حوزه باید نادیده گرفته شوند؟ پس می‌بینید بنده سنگ خودم را به سینه نمی‌زنم و به لحاظ سمت و مسئولیت محوله در انجمن منتقدان و نویسندگان سینمای ایران بر خود وظیفه می‌دانم که از این جامعه و تشکل صنفی و فرهنگی دفاع کنم. بنده به همین مناسبت به اتفاق نایب رئیس انجمن منتقدان (آقای رضا درستکار) نشست با جناب حیدری، دبیر محترم سی‌وچهارمین دوره جشنواره فیلم فجر و یکی از همکاران‌شان داشتم و ایشان از پیشنهاد ما مبنی بر حضور منتقدان در جمع داوران استقبال کردند. حتی بدین‌منظور و پیرو این مذاکره و توافق در پیامکی اسامی تعدادی از اعضای معتبر و برجسته انجمن منتقدان را به دبیر جشنواره اعلام کردم ولی متأسفانه با وجود تمام صحبت‌ها و توافقات فی‌مابین حتی یک منتقد در بخش‌های رقابتی جشنواره انتخاب نشد! خب، این عهدشکنی و فاتحه‌خواندن بر آن توافقات و دهن‌کجی توهمین‌آمیز، چه توجیه و منطقی دارد؟ آیا یکی از وظایف و اهداف جشنواره فیلم فجر، به عنوان مهم‌ترین رویداد سینمایی سال، این نیست که در ارتقای فرهنگی و رفع سوءتفاهمات و آشتی میان حلقه‌های مؤثر و کلیدی سینما پیشقدم باشد؟ بد نیست دوسان نگاهی به جشنواره‌های معتبر خارجی بیندازند و ببینند چه برخورد محترمانه و حرفه‌ای با جامعه منتقدان می‌شود و در این رویدادها در جهت حسن تفاهم و ارتباط حرفه‌ای و فرهنگی میان حوزه‌های تئوری و عملی سینما، منتقدان چه نقش سازنده‌ای دارد.

پیشنهاد روز

برگزاری رومنایی فیلم‌نامه‌های جهان بحث دیالوگ‌نویسی در سینما

● شرق: شیوا مقلانو، سرپرست پرونده ترجمه «برترین فیلم‌نامه‌های سینمای جهان»، از رومنایی دو جلد جدید این مجموعه خبر داد.مقلانو درباره جلسه رومنایی گفت: این، سومین جشن رسمی این مجموعه است؛ اولین جشن در شهر کتاب و دومین آن در مؤسسه هیلاج بود. مؤسسه سینمایی هیلاج، اسپانسر چاپ این کتاب‌هاست و چهارشنبه در فرهنگسرای نیلوارن، سومین جشن رسمی رومنایی این کتاب‌ها برگزار می‌شود. او افزود: در کنار رومنایی از جلد‌های جدید مجموعه، با حضور شهرام مکرری و امیرشهاب رضویان، میزگردی سه‌نفره با محوریت موضوع «دیالوگ‌نویسی در سینما» خواهیم داشت. پیش‌تر، فیلم‌نامه‌های «اگوست: اوسپج کانتی»، «پاندای کونگ‌فوکار»، «سخرانی پادشاه»، «هتل بزرگ بوداپست»، «آغاز»، «کازابلانکا» و «بازیگر» از این مجموعه منتشر شده بود و روز چهارشنبه هفتم بهمن‌ماه از ساعت ۱۷ تا ۱۹، از ترجمه دو فیلم‌نامه «جاذبه» و «بسرانگی» در فرهنگسرای نیلوارن رومنایی خواهد شد.

نظام‌الدین کیایی

صدابردار

در صدای سینمای ایران، نجفی یک قطب بود. به علت دانش، آگاهی و تجربه‌های بزرگ. اخلاق و منش و تربیت صدابرداران قابل‌قبول. جدا از حرفه صدا، همواره در طول ۲۰ سال عمر انجمن صدا، به‌عنوان عضو

پیام «فرهادی» در پی درگذشت «یدالله نجفی»

در جست‌وجوی محزون‌ترین کلماتیم

عکس: ایران آتلیان

شرق: اهالی سینما امروز با «مرد آرام سینمای ایران» وداع می‌کنند. مراسم تشییع زنده‌یاد یدالله نجفی ساعت ۹ صبح امروز دوشنبه، پنجم بهمن از مقابل ساختمان شماره دو خانه سینما برگزار می‌شود و سپس پیکر او در قطعه هنرمندان بهشت‌زهر(اس) آرام می‌گیرد. این در حالی است که ظرفیت قطعه هنرمندان تکمیل شده و مسئولان خانه سینما قرار است در گفت‌وگوهایی با خانواده هنرمندانی که در این قطعه تدفین شده‌اند، از آنها بخواهند مزار یکی از این هنرمندان برای تدفین یدالله نجفی دوطبقه شود. احتمال می‌رود یکی از دو مزار مسعود بهنام (صداگذار) یا رویک منصوری (دوبینگر) به‌صورت دوطبقه درآمده و میزبان یدالله نجفی شود. یدالله نجفی درحالی‌که این روزها مشغول صدابرداری جدیدترین اثر سینمایی اصغر فرهادی «فروشنده» بود، در پی عارضه قلبی درگذشت. اصغر فرهادی در پی درگذشت او برایش نوشت: «آقای نجفی و در نازنین، باورمان نمی‌شود؛ دورهم جمع شده‌ایم و در جست‌وجوی محزون‌ترین کلماتیم برای نوشتن آگهی فوت تو... هر روز می‌آمدی، بی‌هیچ تأخیری، دیروز دیر کردی... نیامدی... هنوز چشم به در داریم، جای خبلی خالی ست و ما همه دلتنگت شده‌ایم». زنده‌یاد یدالله نجفی از پرافتخارترین صدابرداران جشنواره فیلم فجر محسوب می‌شد و در ۱۲ دوره، کاندیدای دریافت جایزه بوده است. این صدابردار فقید سینما که سابقه پنج‌بار دریافت سیمِرخ بلورین جشنواره فیلم فجر را دارد در اکثر دوره‌ها کاندیدای دریافت این جایزه بوده. نجفی که صدابردار فیلم «محمد رسول‌الله (ص)» نیز بوده،

به بهانه درگذشت یدالله نجفی

یدالله، دست خدا بود

هیات‌مدیره در همه دوره‌ها فعالیت داشته، به‌ویژه این شش سال گذشته، یک رکن اصلی و فعال و تصمیم‌گیر انجمن بوده است. یدالله که یدالله بود، برای صدا و همه همکارانش، بد انجمن بود. دست‌کی که خیر و برکت

شرق: حضور سالار عقلی در یکی از برنامه‌های ماهواره‌ای و صحبت درباره فعالیت‌های اخیرش و تور کنسرت‌های اروپایی‌اش – همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد- واکنش طیف وسیعی از ایرانیان را به دنبال داشت؛ اتفاقی که به زعم بسیاری غیرمتعارف بود و در همان ساعات ابتدایی عکس‌ها و صحبت‌های این خواننده در شبکه‌های مجازی دست‌به‌دست شد. سالار عقلی در این مصاحبه تلویزیونی گفت: در خارج از ایران هزینه برگزاری کنسرت بسیار بالاست. به‌عنوان نمونه در سالن برج میلاد، پیاپی هست که می‌شود نواخت اما وقتی در اینجا خواستیم پیانو روی سن داشته باشیم، هزار و ۵۰۰ دلار هزینه اضافه طلب کردند. در میان این گفت‌وگو اما صحبتی مبنی‌بر مهاجرت او از ایران به میان نیامد. اما مصاحبه سالار عقلی با این شبکه ماهواره‌ای برای بسیاری به معنی مهاجرت او از ایران بود. در غیاب سالار عقلی، مدیر برنامه‌های این خواننده در گفت‌وگو با «شرق» در پاسخ به این پرسش که آیا با هماهنگی او این گفت‌وگو انجام شده؟ گفت: طبعاً تمامی صحبت‌ها درباره گفت‌وگوی ایشان با آن شبکه به بازگشت او از اروپا موکول خواهد شد و درباره تمامی این جزئیات صحبت می‌شود اما به‌هیچ‌وجه سالار عقلی مهاجرت نکرده و صرفاً برای تور کنسرت‌هایش به اروپا سفر کرده است و به‌زودی به ایران بازگشته‌اند.

معمای سالار عقلی

از سوی دیگر صدای سالار عقلی مدتی است که در تیتراژ سریال «معمای شاه» شنیده می‌شود؛ سریالی که مدتی است پخش آن از شبکه اول سیما آغاز شده

داشت و کار نیک‌کردن، از اوصاف او بود و در این دو روز دیدیم چگونه مهر وابستگی او از دل دوستانش برون زد و چگونه بخشی از سینمای ایران و سینمادوستان به سوگ نشستند. به سوگ پرواز یک هنرمند به ملکوت. به سوگ‌رفتن یدالله و پیوستنش به الله. بله یدی رفت، ولی یدی با رفتنش هرگز محو نخواهد شد. او در صدای سینمای ایران زنده و جاوید خواهد ماند، چون استادی بود که صدای برتر به او مدیون بود. به او که خود، برتر بود؛ دستِ خدایی که به خدا پیوست.

مدیر برنامه‌های سالار عقلی

مهاجرت نکرده؛ برمی‌گردد

عکس: ایسنا

و واکنش‌های متفاوتی نیز به مضمون و محتوای آن شده است و تیتراژ خوانی سالار عقلی نیز دیگر حاشیه این مجموعه تلویزیونی است. اینکه با توجه به مسائل پیش‌آمده صدای این خواننده از تیتراژ این سریال حذف خواهد شد یا خیر؟ روابط‌عمومی این مجموعه تلویزیونی در گفت‌وگو با «شرق» با تأکید بر اینکه تاکنون هیچ نامه یا دستوری مبنی‌بر حذف صدای سالار عقلی از تیتراژ این سریال به دست عوامل سازنده این مجموعه نرسیده است، افزود: همکاری سالار عقلی حدود یک‌سالی است که با سریال «معمای شاه» تمام شده و ضبط تیتراژ ابتدایی سریال با صدای او به آبان‌ماه برمی‌گردد و عملاً دیگر همکاری‌ای با این خواننده وجود ندارد و او به‌عنوان یک هنرمند مستقل می‌تواند درباره عملکردش صحبت کند.

او ادامه داد: بعید است دستوری مبنی‌بر حذف صدای او از تیتراژ «معمای شاه» ابلاغ شود و همان‌طور که مدیران فرهنگی در این خصوص صحبت کرده‌اند، ابعاد حضور ایشان در شبکه ماهواره‌ای «من و تو» به بعد از بازگشت او از سفر موکول شده است و باید شخصاً پاسخ‌گو باشد. در نهایت اینکه تاکنون به عوامل سریال «معمای شاه» گفته نشده است خواننده‌ای به‌جای سالار عقلی جایگزین شود یا صدای او از تیتراژ این مجموعه حذف شود. ظاهراً دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تصمیم گرفته‌اند تا شنیدن دلایل سالار عقلی درباره حضور در شبکه تلویزیونی «من و تو» تصمیمی برای او نگیرند و توضیحات او را بشنوند و تا بازگشت عقلی به ایران موضع‌گیری رسمی نداشته باشند.

محسن چاوشی

ترانه «شهرزاد» مجوز دارد

شرق: محسن چاوشی با انتشار تصویری از مجوز ترانه شهرزاد از طی شدن مراحل قانونی این ترانه خبر داد. محسن چاوشی در واکنش به گزارش خبرگزاری مهر درباره مجوزنداشتن ترانه‌های سریال شهرزاد، از وجود چنین مجوزهایی خبر داد. او ضمن انتشار تصویر مجوز، در جوابیه‌ای کوتاه نیز نوشته است: «جهت رفع سوءتفاهم پیش‌آمده... پاسخ به دوستان رودررو و دشمنان پشت‌سُر... و البته یادآوری به خردمندان فراموشکار... به پیوست ارسال می‌شود». همچنین فرزاد طالبی، سرپرست دفتر موسیقی وزارت ارشاد اسلامی، در مورد مجوزداشتن ترانه‌های این سریال که در شبکه نمایش خانگی منتشر شده است، به این خبرگزاری گفت: «صدور مجوز آنچه به‌عنوان ترانه، کلیپ و آثار موسیقایی در تولیدات شبکه نمایش خانگی و محصولات سینمایی استفاده می‌شود در حوزه مجوز دفتر موسیقی وزارت ارشاد نیست و این سازمان سینمایی و بخش مدیریتی مربوط به شبکه نمایش خانگی است که مسئولیت صدور مجوز محتوایی آثار را برعهده دارد». خبرگزاری مهر روز شنبه، سوم بهمن در گزارشی به نقل از محمدعلی بهمنی، رئیس شورای شعر و ترانه وزارت ارشاد، در مورد ترانه سریال شهرزاد عنوان کرده بود: «این ترانه نه مجوزی از این شورا داشته و نه تقاضایی برای دریافت مجوز آن صورت پذیرفته است». همچنین سعید بیابانکی در اظهارنظری در حاشیه برنامه شب شعر حلقه رندان اعلام کرد که ترانه‌های منتشرشده در قالب موسیقی این سریال از شورای شعر و ترانه وزارت ارشاد اسلامی مجوز نگرفته‌اند.

چهره روز

سه‌شنبه؛ آخرین دیدار باباوالحسن نجفی

● **شرق:** مراسم تشییع پیکر مرحوم استاد ابوالحسن نجفی زبان‌شناس، مترجم و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، سه‌شنبه ششم

بهمن برگزار و در قطعه نام‌داران بهشت‌زهر(اس) به خاک سپرده خواهد شد. قرار است پیکر این عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی ساعت ۱۰ صبح سه‌شنبه از مقابل فرهنگستان زبان و ادب فارسی واقع در بلوار شهید حقانی به سمت بهشت‌زهر(اس) تشییع شود. عمده فعالیت‌های ادبی و علمی نجفی در حوزه ترجمه متون ادبی، ویرایش، زبان‌شناسی و وزن شعر فارسی بود. نجفی یکی از دقیق‌ترین دایره‌ها برای طبقه‌بندی وزن شعر فارسی را تدوین کرده که به «دایره نجفی» معروف است. در پی درگذشت این استاد زبان و ادبیات فارسی افراد و گروه‌های مختلف با بازماندگان و خانواده ایشان ابراز همدردی کردند. همچنین رئیس دولت اصلاحات در نامه‌ای درگذشت ابوالحسن نجفی، مترجم و زبان‌شناس بلندآوازه را تسلیت گفت. در متن این نامه آمده است: «درگذشت زبان‌شناس نامدار و مترجم توانا و فرهیخته و استاد بزرگوار که با تواضع زبان فاخر پارسی را پاس می‌داشت و خدمات بزرگی به فرهنگ و زبان این مرزوبوم داشت موجب تأثر و تأسف شد. استاد ابوالحسن نجفی گرچه فرزند خصال خویش و مدیون دانش و بیش‌والای خود بود ولی از یاد نبریم که از خاندان روحانی نام‌آور و ریشه‌دار برآمده بود و مصیبت درگذشت او اصحاب فرهنگ و هنر را داغدار کرد». ایشان در ادامه آوردند: این مصیبت را به همه کسانی که دلشان برای سربلندی کشور و عظمت ملت بزرگ ایران می‌تپد و نیز به همه اصحاب فرهنگ و دانش و به‌خصوص خانواده محترم این فقید تسلیت عرض می‌کنم و شادی روان بلند آنان را از درگاه حضرت پروردگار مسئلت می‌کنم».

یاد

درثای احمدمحسن‌پور

جهان پیر است و بی‌بنیاد

مجید اسدی (راوش)

● خبر اگرچه کوتاه اما بسی جانکاه بود. احمد محسن‌پور درگذشت. روستایی‌مردی که همشهری فردوسی و نیمای روستایی بود. استاد احمد محسن‌پور، همان موسیقی‌مرد مازنی که در گستره ملی دارای وزن و اعتباری درخور است، پنجشنبه اول بهمن ۹۴ در روستای زادگاهش (روستایی از توابع قائمشهر) به خاک سپرده شد. او بیش از نیم‌قرن، عمر خود را صرف جمع‌آوری ملودی‌ها و آهنگ‌های موسیقی مازندران کرده بود که اگر سعی شایسته او نبود، این نمود فرهنگی که امروز زندگی این قوم را از دهنوی تاریک هزاره‌ها برپایان بازگو می‌کند، بدون‌شک از بین رفته بود و به جمع سایر مواردی برادر رفته ما در طول تاریخ می‌پیوست. استاد محسن‌پور مانند هر اندیشمندی اصیل، نته‌تها به این گردآوری اکتفا نکرد بلکه روح تازهای به کالبد این آهنگ‌ها دمید و آنها را از زندگی و سرزندگی سرشار کرد تا حدی که می‌توان گفت به موسیقی اصیل مازندرانی آبرو و اعتباری شایسته بخشید. ساختن آهنگ برای اشعار نیمای نیز، یکی دیگر از کارهای ارزشمند اوست. در مراسم خاکسپاری او که بیش از پنج‌هزارنفر از مخاطبان فرهیخته او حضور داشتند، استاد علیراده توانست چند دقیقه صحبت کند اما گریه او را مجبور به فروخوردن حرف‌هایش کرد. ناله کمانچه استاد محسن‌پور در قبرستان همه را به گریستن واداشت. همه تنه‌ا می‌گریستند چون در خود با او خود بودند اما آن که از دور می‌نگریست می‌دید که تنها یاد استاد است و زبان کمانچه‌اش است که این جمع پیرش را بر هم پیوست. استاد احمد محسن‌پور که از دوران کودکی از ناحیه هر دو چشم نابینا شده بود، به‌ما آموخت که اگر بخواهیم می‌توانیم و بیانی را برای ما تعریفی دوباره کرد. او با برچای گذاشتن چندین کتاب ارزشمند درباره موسیقی، آموزشگاه موسیقی و فرهنگسرای ساری را طی سالیان سال به نحوی شایسته اداره کرد و از این راه آثار و شاگردان ارزشمندی از خود به یادگار گذاشت، اما هنگامی که به عکس استاد در زمان اجرای مراسم نگاه کردم لبخندی محو را دیدم که یاد گفته (سارتر) افتادم: «انسان پرسش همگینی است» و یاد این مصراع از نیما: «من، من اما لبخنده روزان تلخ و دردناک بی‌دلی خلوت گزینم». اما ناگهان صدای کمانچه قطع شد صدای استاد بود که وصیت می‌گفت و سفارش می‌کرد (نقل به مضمون)، زندگی و مرگ هر دو طبیعی‌اند اما رفتن من از نزد شما در اختیار من نیست. سفارش می‌کنم از میهمانان در بعدازظهری در حد عرف و بدون تشریفات پذیرایی کنید و بگذارید روی قبرم سبزه بروید و بر بالای سرم درخت (آزاد) بکارید تا نشان‌دهنده افکارم باشد. امیدوارم همگی در آرامش و آسایش زندگی کنید. «از همه گریستند من هم گریه کردم ناگهان کسی که در کنارم ایستاده بود، گفت: «مرگ طبیعی است». گفتم: «آری اما این طبیعی نیست که بزرگمانان بی‌چاشنیدن، یادش جاودان باد».

کارگردان: مرتضی فرشیاف

ادامه از صفحه ۹

حضورم در «هفت» را نپسندیدم

کجا آمده بودند. هنرمند بودند یا مردم! به نظرم با سیاستی که برنامه ۲۰۳۰ در پیش گرفته، رویکرد این برنامه به جشنواره فیلم فجر اصلاً حمایتی نیست.

۴ قصد واکنش ندارید؟

نه، چون قاضیان واقعی مردم و اهالی سینما هستند، ولی حیف! چراکه جشنواره، به معنای عام جشن و ضیافت سینمای ملی ایران است که در ایام ده فجر برگزار می‌شود. بهتر است تلویزیون در کنار این جشنواره باشد؛ چون بخشی از همین سینماگران بعداً در تلویزیون حضور دارند. هنرمندانی که در سینما هستند، در تلویزیون هم هستند و این رویکرد هرچقدر حمایتی باشد، به نفع خود تلویزیون هم هست.

۴ بالاخره «فراری» داودنژاد به جشنواره راه پیدا می‌کند؟

۴ علت استعفای شهاب حسینی فقط به فیلم «آشغال‌های دوست‌داشتنی» مربوط می‌شد؟

بله، البته دیگر نمی‌خواهم درباره این موضوع صحبت کنم. ۴ نظراتن درباره اخبار این روزهای ۲۰۳۰ چیست؟ آیا امسال نگاه جشنواره فیلم به صداسوجیما مانند سال‌های گذشته خواهد بود؟

ببینید! اگر زمانی نقدی به رویدادی دارید می‌توانید به صورت کارشناسی آن را نقد کنید، ولی دو خبری که از ۲۰۰۳: درباره استعفای شهاب حسینی و هم پوستر جشنواره فیلم فجر پخش شد واقعا غیرمنصفانه بود. به نظرم یک‌جانبه می‌خواستند جشنواره فیلم فجر را بکوبند، با پنج نفر مصاحبه کردند که اصلاً مشخص نبود این افراد چه کسانی بودند و از